Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXII., št. 291 a — Ljubljana, sobota 23. decembra 1939 — Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflijeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Sovjeti se umikajo v vsej naglici

Junaški odpor Fincev in silen mraz sta ustavila prodiranje sovjetskih čet na severni fronti — Velike sovjetske izgube na ljudeh in materialu — Poraz sovjetov tudi pri Sali — Finska protiofenziva na Karelijski ožini

Helsinki, 23. dec. s. (Reuter) Nevtralni opazovalci zatrjujejo, da se sovjetske čete na severni fronti umikajo v vsej naglici. Ni izključeno, da se nameravajo sploh podati v zimska taborišča in prenehati z večjimi vojaškimi operacijami.

Tudi na centralnem bojišču pri Sali so doživele sovjetske čete poraz. Nevtralni opazovalci pravijo, da je padlo v bojih predvčerajšnjim najmanj 2000 sovjetskih vojakov.

Na Karelski zemeljski ožini so Finci podvzeli v širini 20 km protiofenzivo. Sovjetske čete tu že 16 dni zaman napadajo utrdbe Mannerheimove linije. Finsko letalstvo je bombardiralo mesto Terijoki, kjer je sedež od sovjetov podpirane »finske narodne vlade«.

Helsinki, 23. dec. s. (Reuter). Sovjetske **čete na severni fronti se umikajo v paničnem begu in sicer ne proti Pečengi, od koder so prodrle, temveč proti vzhodni meji na polotoku Kola. Za seboj puščajo velike množine vojnega materiala.**

Finski štabni polkovnik je označil inozemskim novinarjem vojaški položaj Finske kot ugoden. Sovjeti nimajo izgledov, da bi prodrli s hitrim napadom motoriziranih oddelkov v sedanjem letnem času. Severno od Ladoškega jezera zaradi mraza in snega tankov pozimi sploh ne bo mogoče porabljati.

Po finskih podatkih so Finci samo v zadnjih treh dneh sestrelili 35 sovjetskih letal. Skupno so doslej Finci od začetka vojne dalje uničili že 350 sovjetskih tankov.

Kodanj, 23. dec. z. »United Press« poroča, da se sovjetske čete na severnovzhodni finski fronti že 48 ur neprestano umikajo. Južno od Salmijaervija ni sedaj več nobenega sovjetskega vojaka. Nevtralni opazovalci potrjujejo, da so sovjetske čete zaradi silnih izgub in hudih porazov skrajno demoralizirane. Izgube na ljudeh in materialu, ki so jih sovjetske čete utrpele zadnje dva dni, so ogromne.

Oslo, 23. dec. s. (Havas.) Umik sovjetskih čet na severni fronti je povzročilo dejstvo, da so se nekateri oddelki sovjetskih čet oddaljili predaleč od glavnega kontingenta sovjetskih čet, ki so dospele medtem šele do Salmijärvija. Ko so Finci dobili ojačenja, se posamezni oddelki sovjetskih čet ki so prodrli na jug preko Pitkajärvija, niso mogli več braniti. **Po še nepotrjenih vesteh so finske čete zasedle zopet mesto Pitkajärvi, 50 km južno od Salmijärvija. Zdi se, da se bodo morale sovjetske čete umakniti vse do mesta Pečenge, kjer bodo najbrž prezimile.**

London, 23. dec. s. «Daily Express« poroča, da nameravajo sovjeti najbrže preko zime prekiniti vojaške operacije na Finskem ter nadaljevati z njimi šele spomladi. Medtem se nameravajo utrditi na svojih dosedanjih postojankah.

Božična poslanica maršala Mannerheima

Helsinki, 23. dec. s. (Havas). Vrhovni poveljnik finske vojske maršal Mannerheim je poslal finskim vojakom božično poslanico. V poslanici pravi, da pošilja svoje pozdrave vsem hrabrim vojakom Kjerkoli se ti nahajajo, gredo njihove misli k njihovim domovom in sorodnikom. Do konca bo treba vztrajati v borbi, ki jo je usoda Finski vsilila. Če ne gremo do konca, ne bo nihče od nas več imel doma, domovine in svobode.

Švedska pomoč

Stockholm, 23 dec. s. (Reuter) Včeraj je odšel iz Stockholma zopet transport 500 švedskih prostovoljcev, ki bodo vstopili v finsko vojsko.

Helsinki, 23. dec. i. Prva ambulanta švedskega Rdečega križa je prispela včeraj v Abo.

Stockholm, 23. dec. AA. (Havas) Na Finsko je bilo poslanih 35 ton božičnih daril. Večinoma so v zavitkih obleka in toplo perilo.

Poziv kulturnim delavcem

Stockholm, 23. dec. AA. (Havas) Znanstveniki, književniki in umetniki vseh treh skandinavskih držav so objavili apel tovarišem vsega sveta, naj podprejo Finsko.

Odgovor Argentine na apel Društva narodov

Ženeva, 23. dec. j. (Havas) Tajništvo Društva narodov je dobilo na svoj apel za pomoč Finski, ki ga je poslalo na vse države članice, prvi odgovor iz Argentine **Argentinska vlada pravi, da je pripravljena po vseh svojih močeh upoštevati sleherni predlog in sleherno pobudo tajništva Društva narodov, da se Finski čimprej nakloni vsa potrebna podpora.**

Sovjetski komunike

Moskva, 23. dec. s. (Reuter) Sovjetsko vojno ministrstvo je izdalo ponoči poseben komunike, ki daje pregled dosedanjih vojaških aperacij na Finskem. Komunike navaja, da so imele sovjetske čete v dosedanjih bojih skupno 1800 mrtvih in 7000 ranjenih. Finci pa 2200 mrtvih in 10 000 ranjenih. Po nevtralnih poročilih so te cenitve za sovjete mnogo prenizke, razen tega pa ne upoštevajo izgub na ujetnikih in dezerterjih.

Sovjetski komunike pravi dalje, da so sovjetske čete povsod prodrle na finsko ozemlje v širini 80 do 150 km. Tudi to navedbo zanikajo nevtralna poročila Komunike nadalje ponavlja trditev da je bila Mannerheimova linija na Karelijski zemeljski ožini prebita.

Moskva, 23 dec AA. (Havas) V Leningradu in okolici morajo biti ponoči vse luči ugasnjene Kršitelji te naredbe se kaznujejo z robijo do 10 let. Tako je bil obsojen na osem let robije nek gostilničar v Leningradu, ker je kršil to naredbo

Tallin, 23 dec. AA (Stefani) Ker je leningrajska luka Kronštat zamrznila, se bo sovjetska Rusija posluževala estonskih pomorskih oporišč Promet v Sovjetsko Rusijo se vrši čez estonske luke.

Položaj za Fince ugoden

Finci odbili vse sovjetske napade — Bombardiranje neutrjenih mest

Helsinki, 23. dec. i. Na Karelijski ožini med Kankijaervijem in Mulajaervijem so sovjetske čete včeraj izvršile več napadov po močnem obstreljevanju topništva. Finci so odbili vse napade in uničili sedem sovjetskih tankov. Na vzhodni fronti kakor tudi v srednji Finski so se vsi boji končali uspešno za Fince. Ogorčeni boji se vrše pri Sali. V odseku Pečenge je hud boj za Kano. Tudi na morju so bile sovjetske edinice precej aktivne in so stopile v akcijo pri Koivistu in južno od njega.

Izredno delavnost je včeraj razvilo sovjetsko letalstvo in sodijo, da je pri številnih napadih na razna finska mesta kakor tudi na manjše podeželske kraje vsega skupaj sodelovalo 350 letal. Sovjeti so bombardirali več neutrjenih mest, tako Helsinki, Viborg, Abo in še druge večje in manjše kraje. Pri vseh teh bombardiranjih je bilo videti, da imajo letalci gotove objekte za cilj, zlasti kolodvore in bolnice. V Helsinkih je veljal tudi letalski napad v glavnem centralnemu kolodvoru, v Abu bolnici, kakor tudi raznim vojaškim bolnicam za fronto.

Finska letala so uničila več sovjetskih municijskih skladišč in napadla Terioki, kjer je sedež komunistične finske vlade, kakor tudi več otokov, ki so jih zasedle sovjetske čete. Pri včerajšnjih bojih so Finci sestrelili najprej sedem, pozneje pa še pet sovjetskih letal.

Na severu so doživele sovjetske čete strahovit poraz. Njihov beg se spreminja v pravo katastrofo. Pod pritiskom finskih čet, ki so bile v zadnjih dneh ojačene, se v velikem neredu umikajo proti Pitkajaerviju in Salmijaerviju Finski letalci so včeraj metali letake sovjetskim četam in jih pozivali, da polože orožje.

Finska se pogaja v Ameriki za vojaške dobave

Prošnja bo predložena kongresu, ki bo najbrže dovolil potrebni kredit

Washington, 23 dec. s. (Havas) Finska delegacija, ki se mudi v Zedinjenih državah, se pogaja za dovolitev posojila 50 milijonov dolarjev za vojaške nabave. Dosedanji krediti, ki jih je dobila Finska v Zedinjenih državah, so že popolnoma izčrpani Ker ameriška vlada po nevtralnostnem zakonu ne sme dovoliti Finski posojila brez dovoljenja kongresa, bo o finski prošnji za posojilo sklepa kongres, čim se v začetku januarja sestane Predsednik Roosevelt bo obvestil kongres tudi o odložitvi plačil finskega dolga

Finska želi nabaviti v Zedinjenih državah predvsem municijo, plinske maske in letala Doslej še ni bil poslan iz Zedinjenih držav noben transport, vendar se zdi, da bo prve dobave mogoče izvršiti v najkrajšem času

Zelo ugoden vtis je napravil v Zedinjenih državah včerajšnji govor francoskega ministrskega predsednika Daladiera, v katerem je ta sporočil, da Francija že podpira Finsko z dobavo orožja Verjetno je, da bo govor vplival tudi na razpoloženje v Zedinjenih državah, tako da bo kongres čim prej dovolil Finski potrebne kredite.

Iz notranje politike

BOŽIČNA ČESTITKA VOJNEGA MINISTRA

Včerajnja številka službenega »Vojnega lista« prinaša čestitko, ki jo je minister vojske in mornarice armijski general Milan Nedić naslovil na vojsko. Čestitka se glasi:

Oficirjem, vojnim činovnikom in podoficirjem, kaplanjem in redovom krščanske veroizpovedi čestitam praznik Kristusovega rojstva: Hristos se rodi, junaci! Čuvajte Jugoslavijo!

MLADI GOSTJE KRALJA PETRA

Gostje Nj. Vel. kralja Petra II. mladi dijaki iz raznih krajev naše države so obiskali včeraj muzej kneza Pavla, tvornico denarja na Topčideru in razne beograjske gimnazije. Na čast gostom jim je zveza skavtov priredila slavnostno akademijo v Narodnem gledališču na Vračarju. Danes ob 16. jim bodo priredili akademijo v Narodnem gledališču beograjski Sokoli. Jutri dopoldne pa jim bo priredil akademijo podmladek Rdečega križa.

PROTI ŠPEKULACIJI IN DRAGINJI

Minister za trgovino in industrijo dr. Andres je podal včeraj novinarjem daljšo izjavo. Med drugim je rekel:

Povišanje cen, ki smo ga zabeležili v zadnjem času, je deloma rezultat sedanjih gospodarskih razmer v svetu, deloma pa posledica trenotnega pomanjkanja blaga v naši državi. V mnogih primerih pa je povišanje cen tudi posledica spekulac je, ki izkorišča razmere in psihozo potrošnikov. Izdali smo ukrepe, da se z naknadnim uvozom in novimi trgovinskimi sporazumi odstrani pomanjkanje surovin. Na drugi strani pa bomo izdali potrebne ukrepe za štednjo z živili, ker nam take ukrepe narekuje današnji položaj. Poleg tega bomo v prihodnjih dneh izdali uredbo o kontroli nad cenami živil z namenom, da se olajša položaj potrošnikov in da se normalizira razmere na trgu. Pripravlja se tudi preosnova državne intervencije na trgu živil in živine. Izvršili smo začasno preosnovo Prizada, v kratkem pa bomo ustanovili direkcijo za zunanjo trgovino, ki bo prevzela oddelek za trgovinske sporazume in Zavod za pospeševanje zunanje trgovine

ŠE EN BOLGARSKI GLAS

Sofijski »Mir« priobčuje članek o naših notranjepolitičnih razmerah in pravi, da smo imeli do sedaj svobodo za nekaj nevarnega državnemu edinstvu, toda v zadnjem času je prevladalo prepričanje, da brez svobode ne more biti pravega sporazuma. Članek se končuje z besedami: Nas veseli, da je prišlo do te spremembe pri naših sosedih, ker smo prepričani, da bodo tako naši bratski odnosi postali še bolj prisrčni, ko bo v splošni svobodi prišla do izraza narodna volja.

IZJAVE RADIKALSKIH PRVAKOV

»Politika« objavlja nove izjave radikalskih prvakov iz vseh krajev države, ki so bili na zadnji konferenci izvoljeni v akcijski odbor dr. Laze Markovića. Vsi po vrsti se odrekajo sodelovanju v tem odboru in izražajo svojo zvestobo vodstvu stranke z Aco Stanojevićem na čelu. »Politika« je objavila take izjave iz Sarajeva, Sombora, Cetinja, Krajine in od drugod.

TRINAJSTA PLAČA V ZAGREBU

Zveza hrvatskih zasebnih nameščencev je poslala delodajalcem prošnjo, naj izplačajo trinajsto plačo nameščencem po možnosti še pred božičnimi prazniki. Pri pogajanjih med zastopniki hrvatskega gospodarstva in Zvezo hrvatskih zasebnih nameščencev je bilo sklenjeno, naj tudi združenje trgovcev pošlje poseben dopis svojim delodajalcem s priporočilom, da izplačajo trinajsto plačo nameščencem z ozirom na njih težko materialno stanje, ki se je poslabšalo zaradi podražitve življenjskih potrebščin.

POKRSTJANJENJE MUSLIMANOV V NIŠU

Sarajevska »Muslimanska svijest« poroča, da je carigrajski list »Jeni Sabah« objavil članek beograjskega »Vremena« o krstitvi 40 muslimanov v Nišu v prisotnosti pravoslavnih svečenikov in zastopnikov državnih oblasti. Carigrajski list pravi, da so niški muslimani skozi 600 let ohranili svojo vero in da so prešli na pravoslavje samo zaradi revščine. »Muslimanska svijest« trdi, da dotična številka »Vremena« ni bila tiskana za Jugoslavijo, temveč samo za inozemstvo. Ako bi mu limani v Jugoslaviji zvedeli za to, bi nastala nedvomno velika reakcija med našimi muslimani.

ZBOROVANJE V DOBOJU

Zveza vseh srbskih nacionalnih društev s sedežem v Sarajevu je sklenila, da bo 30. decembra v Doboju shod vseh delegatov društev in ustanov na ozemlju bivše Bosne in Hercegovine. Na tem zborovanju se bo sklepalo o stališču bosanskih in hercegovskih Srbov ter o vseh aktualnih vprašanjih. Po sprejetju resolucije se bodo udeleženci zbora zbrali na grobu doboških mučenikov, kjer bodo objavljeni sklepi bosansko-hercegovskih Srbov.

Božič je praznik bodočnosti

Božične čestitke generala Gortha in generala Gamelina angleškim vojakom

London, 23. dec. AA. (Reuter) Vrhovni poveljnik angleških čet v Franciji general Gorth je poslal angleškim vojakom božične čestitke, v katerih med drugim pravi:

Naše generacije gledajo ponovno angleške ekspedicijske oddelke o božiču v Franciji. Zavezniška vojska pod poveljnikom velikega francoskega vojaka se združeno upira napadalcu. Leto, ki se začenja, bo gotovo prineslo težave in nevarnosti, kakor je to bilo v minulih vojnah. Toda tudi te težkoče bomo prebredli, za kar se bomo imeli zahvaliti složnosti, ki obstoja danes med francosko nacijo in nami. Prepričani smo, da bomo prebredli vse težave, ker vemo, da ste vi, angleški vojaki z nami in to vedno, v dobrem in slabem. Vojaki, v katerem koli delu cesarstva se nahajate ali se borite, pošiljam vam najprisrčnejše čestitke za božične praznike in najboljše želje za novo leto.

Vrhovni poveljnik francoske vojske general Gamelin je poslal angleškim vojakom v Franciji istotako poslanico, v kateri pravi:

Vsem vojakom angleškega cesarstva, posebno pa onim, ki služijo v Franciji pod poveljstvom lorda Gortha, pošiljam v imenu njihovih francoskih vojaških tovarišev najprisrčnejše čestitke za božične praznike. Božič je praznik bodočnosti. Mi ustvarjamo z napori v tej vojni bodočnost narodov. Ta bodočnost bo taka kakršno mi želimo, kajti naše junaštvo je nezlomljivo.

Božično premirje na zapadu?

Curih, 23. dec. s. »Neue Züricher Zeitung« poroča, da je papeški nuncij ob priliki obiska pri zunanjem ministru Ribbentropu ponudil Nemčiji, da pristane na božično premirje v vojaških operacijah. Čeprav nemška vlada na to ponudbo še ni dala oficielnega odgovora, sklepajo iz dejstva, ker je kancelar Hitler odpotoval v Berchtesgaden, da preko božiča niso nameravane posebne vojaške operacije. Res je na drugi strani vrhovni poveljnik vojske general Brauchitsch odpotoval na zapadno fronto, kjer namerava prebiti božične praznike med svojimi vojaki.

Nove žrtve pomorskih min

Zopet štiri ladje potopljene — „Gneisenau" v nemški luki — Ustavljena „Saturnia"

London, 23 dec. s. (Reuter). Danski parnik Jägenborg, (1900 ton), ki je že 14. decembra odplul iz Danske na Škotsko, pogrešajo ter je najbrže izgubljen. Posadka šteje 18 mož.

Oslo, 23. dec. AA. (Reuter). Norveška ladja »Rudolf« (924 ton) je zadela ob mino v četrtek v Severnem morju. Kapitan ladje in 7 članov posadke so se rešili z rešilnim čolnom ter prispeli v Kopernik ob zapadni norveški obali. Ostalih šest članov posadke se je vozilo z drugim rešilnim čolnom, toda ne ve se še, ali so se rešili. Kapitan ladje misli, da jih je rešila neka ladja, ki je plula v teh vodah.

London, 23. dec br. Včeraj je na vzhodni angleški obali zadel na mino 8000 tonski angleški parnik »Dosinia«. Parnik je bil močno poškodovan, vendar je s pomočjo neke reševalne ladje še priplul v neko angleško luko.

London, 23. dec. AA. (Havas). Tovorna ladja Grifwell (4454 ton), ki pripada luki Glasgow, je bila poškodovana zaradi eksplozije, ki se pripisuje mini. Ladjo so pripeljali v neko luko ob vzhodni angleški obali. Del posadke je ostal na ladji. Vsi ranjeni člani posadke, ki so bili v rešilnih čolnih so bili prenešeni v bolnico.

Berlin, 23. dec. AA. (DNB). Na merodajnem mestu izjavljajo, da je popolnoma netočna vest agencije Havas da bi bila nemška ladja Gneisenau, ki je vozila izseljence iz baltiških dežel, potopljena od neke podmornice neznane državne pripadnosti v Baltiškem morju. Ladja Gneisenau je prispela z vsemi svojimi potniki nepoškodovana v določeno nemško luko.

New York, 23. dec. e. Kapitan italijanske ladje »Saturnia« je izjavil, da sta njegov parnik ustavili dve podmornici, od katerih je ena z ladje odpeljala 8 Nemcev, ki so potovali v domovino. Podmornici nista bili razsvetljeni in bi kmalu trčili v ladjo

Diplomatska aktivnost velesil na Balkanu

V Budimpešti zaupajo v solidarnost med Beogradom in Bukarešto in v miroljubni vpliv Italije

Budimpešta, 23. dec. e V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih ugotavljajo, da obstoji pojačano diplomatsko delovanje velesil na jugovzhodu Evrope in na Balkanu. Po tem ugotovitvah so središča tega delovanja danes v Bukarešti, Beogradu in Budimpešti. V ostalem ugotavljajo v madžarskih odločilnih krogih, da se bo ta diplom. aktivnost vojskujočih se držav omejevala na gospodarsko polje, kajti države, ki so v vojni, imajo namen, da z raznimi gospodarskimi pogodbami dobe sirovine, ki jih je v teh področjih dovolj. Hkrati se označuje kot popolnoma neverjetna vest, ki je izšla v nekaterih madžarskih listih in ki govori o posredovanju za mir s strani Vatikana in italijanskega vladarja.

V tukajšnjih službenih krogih ne prikrivajo dejstva, da je položaj malih nevtralnih držav težak in da bo postal vse težji, čimdalj bo trajala vojna. Kot preventivno sredstvo za ublažitev težkega položaja se smatra solidarnost med Beogradom in Bukarešto na eni in miroljubni vpliv Italije na Balkanu na drugi strani in zato je verjetno, da nas bo lahko to skupno delo obvarovalo najtežjih komplikacij.

Zopet velika železniška nesreča v Nemčiji

London, 23. dec. s. (Reuter) Ponoči se je v južnozapadni Nemčiji primerila zopet težja železniška nesreča. 30 oseb je bilo ubitih, 40 pa ranjenih.

To je v zadnjih 5 tednih že osma večja železniška nesreča v Nemčiji. Skupno je vseh osem nesreč zahtevalo 275 smrtnih žrtev.

Nemško uradno poročilo pravi, da je včerajšnja nesreča v Genthinu zahtevala 132 smrtnih žrtev in nad 200 ranjenih.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Borzna poročila

Curih, 23 decembra. Beograd 10.—, Pariz 99675, London 1759, New York 445 875, Bruselj 74.35, Milan 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 178.50, Stockholm 106.12, Oslo 101.30, Kopenhagen 86.05, Sofija 5.30.

Mariborski grad v letu 1939

Nastajanje mariborskega gradu — Restavracijska dela lepo napredujejo

Maribor, 23. decembra

V letu 1938 je bil obnovljen grad v njegovi zunanjosti od strehe pa do vseh fasad, v notranjosti pa prvo nadstropje, ki je bilo v primeri z ostalimi grajskimi prostori v najboljšem stanju. Od obnovitve notranjosti prvega nadstropja je izostala 1938 viteška dvorana.

Leto 1939 je bilo posvečeno obnovitvi ostale notranjosti, to je mednadstropja nad grajsko kletjo, grajske kleti, pritličja na severu in dvorišča z dvoriščno okolico.

Pod strokovnim vodstvom inž. J. Barana in stavbenika M. Končnika so se začela restavracijska dela med božičem in novim letom 1939 v mednadstropju nad grajsko kletjo, kjer je do pomladi iz prejšnjih bornih stanovanj nastala monumentalna dvorana, ki obsega historično grajsko pivnico na jugu in grajsko garderobo na severu. V to, nekdaj dvojno, sedaj enotno dvorano bo v leto nji zimi nameščen arheološki in etnografski oddelek muzeja. Istočasno z restavracijo mednadstropja je bilo restavrirano severno pritličje, katerega srednji del tvori z obema obokanima prostoroma na severu od uvoza pod levom na dvorišče s svojimi gotskimi oboki najstarejše ohranjene dele gradu iz konca 15. stoletja, in kjer se nahajajo danes delovni in upravni prostori muzeja ter stanovanje za grajskega hišnika. Kakor je v obeh teh dveh primerih zadobila grajska notranjost popolnoma novo vsestransko dostojanstveno zgodovinsko lice, podobno je še v večji meri nastala nova slika grajskega dvorišča. Iz zapuščenega kaosa neoskrbljenih zidov, drvarnic in stranišč je tekom poletnih restavracijskih del nastal na jugu bodoči restavracijski vrt grajske kleti, na severu pa muzejski lapidarij, danes po restavraciji gotovo eden od najlepših estetskih kosov našega Maribora. Ako je restavracija mednadstropja predstavljala v tehničnem pogledu problem prve vrste, so nastopili še težji tehnični problemi pri restavraciji dvorišča in grajske kleti, zlasti pa pri izpeljavi stopniščnih dostopov iz mednadstropja v prvo nadstropje ter pri ureditvi novega vhoda z Grajskega trga v grajsko klet. Posebne težave na teh mestih so izhajale iz dejstev, da je grad izgubil z odstranitvijo jugovzhodnega stolpa na koncu 18. stoletja svojo oporo na jugovzhodnem vogalu in z oslabljeno prvotno fasado, pred katero je bila že v začetku 18. stoletja postavljena sedanja proti Grajskemu trgu. Vsa ta vprašanja so bila smotrno rešena, tako da je notranjost grajskega mednadstropja danes v vzornem kulturnem stanju, potem ko je bila skozi 150 let zanemarjena. Za mednadstropjem in dvoriščem je bila preurejena grajska klet, ki po restavraciji močno učinkuje zlasti s svojo tektoniko. Posebno poglavje v letošnji restavraciji gradu pa je bila obnova viteške dvorane in stopnišča.

Za gradbeno ureditvijo viteške dvorane kot prostora je naš restavrator M. Sternen obnovil tempera slike, prikazujoče letne čase in bojne kompozicije ter veliko stropno fresko bitke pri Dunaju l. 1683, kipar I. Sojč pa je očistil stukature. Raz tal je izginil nasip ter se je prikazal zopet elegantni marmornati tlak iz starih dobrih grajskih časov, podobno kakor vstajajo pred nami poznobaročne plastike z grajskega stopnišča v svoji prvotni ljubkosti, ko so bile po težavnem restavratorskem delu očiščene več plasti barvne navlake.

Obenem s tem delom, katerega je vršila pomožna akcija Maribora in mariborski obrtniki, je tekla tudi kulturnozgodovinsko proučavanje mariborskega gradu. Uvodoma smo že omenili ugotovitev najstarejših gradbenih grajskih delov ob severni fronti. Navzlic večim gradbenim dobam, moremo vendar današnji grad v glavnem razdeliti v tri: v ložo, ki je renesančnega izvora in sega v prvo polovico 16. stoletja, ko jo je zgradil Domenico del Aglio, severnoitalijanski arhitekt in — poleg najstarejšega gotskega dela — v dobo baroka, ki je dala gradu današnjo izobliko z arkadami in hodniki, s stolpi (l. 1717) ter z bastijo, ki je bila pozidana l. 1751 na bastiji kot prvo nadstropje na mestu prejšnjih stražnih hodnikov. V notranjosti so bili visoki leseni kasetirani stropi v 18. stoletju zamenjani s stukaturami. Eno zadnjih del v zgodovini mariborskega gradu predstavlja velika stropna slika v viteški dvorani iz l. 1763, ki je pa sto let mlajša od ostalih tempera slik, ki so, kot je restavracija to dognala, delo Lovrenca Lauriga, po rodu italijanskega slikarja, ki je ugotovljen tudi kot dvorni slikar cesarja Leopolda I. Zadnje delo v zgodovinskem nastajanju današnjega mariborskega gradu pa je notranjost stopnišča s stukaturami in plastičnim simboliziranjem človeškega življenja in delovanja s posameznimi panogami gospodarstva, znanosti in umetnosti, katera je iz konca 18. stoletja. Kljub temu, da kulturnozgodovinska proučavanja mariborskega gradu še niso končana, smemo postaviti hipotezo, da je rodbina grofov Brandisov, ki so posedovali mariborski grad od srede 18. do druge polovice 19. stoletja, dala gradu zunanjo obliko po vzorih solnih južnih tirolskih arhitektur, torej arhitekture dežele, kjer so bili Brandisi doma.

Po svoji funkciji je bila notranjost mariborskega gradu konec 18. stol. in začetek 19. stoletja razdeljena približno takole: današnja grajska klet je bila shramba za živila in kar je s kuhinjo v zvezi, vinska grajska klet kot taka pa je bila na mestu, kjer je danes vinska trgovina Pugl & Rossmann onstran Trga Svobode, ki je bil vsaj od 70ih let 18. stoletja dalje grajski cvetlični vrt. V mednadstropju je bila na jugu grajska pivnica, kamor je bil dostop na severu od loretanske kapele; severno nadstropje pa je bila grajska garderoba, iz katere so vodile stopnice v viteško dvorano, ki je bila poletna grofovska jedilnica. Na jugu od viteške dvorane je bila v prostorih, kjer je sedaj baročna galerija umetnin in kjer so bila pred leti društva, n. pr. Nanos plesna dvorana in od nje na jug ob južni fasadi stanovanjski prostori za goste. Na severu od velike dvorane je bila zimska jedilnica, ki je bila pripravljena za kurjenje, medtem ko je bila viteška dvorana brez tega. V prvem nadstropju bastije je bilo stanovanje starih grofov, medtem ko je mladi grof z rodbino stanoval v severnem traktu približno od današnjega severozahodnega stolpa dalje na zahod v traktu, katerega danes ni več in katerega zadnji ostanek tako zvani Streharjev stolp je bil zadnja priča bivanja mladih grofov Brandisov. V severnem traktu so bile kuhinje, ki so bile z vijugastimi stopnicami, omenjenimi že v 16. stoletju, v neposredni zvezi s stanovanjem mladega kakor starega grofa, na podoben način kakor je bila grajska garderoba v zvezi s stopnicami s poletno in zimsko jedilnico. V gradu zaposlena služinčad je prebivala v mednadstropju nad. današnjimi lokali Putnika ter je bila v zvezi s prvim nadstropjem z dvema stopnicama, ki so dovedle na ložo na njenem skrajnem južnem in severnem koncu. Loža sama je tvorila grajsko promenado ter so na njo vodili direktni dohodi iz stanovanja starega grofa, jedilnic in plesne dvorane ter iz stanovanj gostov, medtem ko je bilo stanovanje mladega grofa zvezano z ložo po hodniku.

V družabnem pogledu je doživel mariborski grad svoj višek v 17. stoletju, ko je bil z najbogatejšo našo plemiško rodbino, z grofi Kizli, središče družabnega življenja vsega slovenještajerskega plemstva. Kulturno pa je mariborski grad bil pomemben vse do druge polovice 19. stoletja: saj je znano, da je v viteški dvorani koncertiral ob navzočnosti slovenještajerskega in hrvatskega plemstva slavni Liszt, da so se v viteški dvorani v sredi 19. stoletja proslavljali zaključki gimnazijskih mariborskih študij z dijaškimi slovesnostmi, pri katerih so se pojavili tudi prvi slovenski oficielni govori in prve slovenske pesmi, in na grajski loži je l. 1871 otvorila Mina Berdajsova v Mariboru prvi otroški vrtec.

Danes je mariborski grad last mesta Maribora, ter prevzema kot tak nase nalogo, da z muzejem predstavlja našo narodno kulturo, s Putnikom novo gospodarsko življenje, z bodočo grajsko kletjo pa tisto družabnost, ki je last našega ljudstva v Podravju in Pomurju ter da poda s tem sodobni ton družabni kulturi v primeri z nekdanjo v viteški dvorani, ki bo v bodoče reprezentančna dvorana mesta Maribora. Po svoji estetski zunanjosti spaja mariborski grad s severnoitalijansko renesanso lože in južnotirolskim barokom viteške dvorane in stopnišča ter bastije našo podravsko zemljo z jugom, podobno kakor spaja v dobi renesanse in baroka gospodarstvo in kultura našo zemljo z Mariboru gospodarsko najbližjo napredno zemljo s severno Italijo.

Vzporedno z restavracijo mariborskega gradu v letu 1939 je nadaljeval tudi mariborski muzej svoje lani započeto delo. Izpolnil je 18. decembra 1938 otvorjeno mečansko zbirko, pripravil zbirko cerkvene umetnosti, orožja, zlasti pa arheologije in etnografije. Zaključna dela na razmestitvi teh zbirk bodo izvršena tekom zime, tako da bo spomladi zamogel vsakdo v podrobnostih posetiti obnovljeni grad kot novi mariborski kulturni dom, v katerem bo gledal rezultate dela novega narodnega Maribora, ki je ohranil grad, katerega je zob časa glodal od konca 18. stoletja dalje pa vse dokler ga ni rešilo mesto Maribor. Ko so namreč morali grofi Brandisi v sedemdesetih letih 19. stoletja deloma radi posledic agrarne reforme l. 1848, deloma pa radi ponesrečenih trgovskih operacij grad prodati, je mariborski grad postal stanovanjska kasarna najrevnejših, katerih se bo še danes spominjal marsikateri Slovenec, ki je kot dijak v gradu stanoval. Na mestu grofovskega standarda preteklosti sta stopila beda in kriminal, tuberkuloza in stenice, v umetniško najlepšo dvorano Slovenije, v viteško grajsko dvorano pa se je po kratkem bivanju mariborske filharmonije vselilo skladišče pohištva, katero je izboljšal šele kino. Grad je propadal v vseh smereh in dancs po v bistvu izvršenih restavracijah smemo odkrito povedati, da ako bi ostal grad v stanju, v katerem ga je pridobilo mesto Maribor, še 20 let, bi bila njegova obnovitev nemogoča, medtem ko bi slike v viteški dvorani propadle že v desetih letih in bi bila njih restavracija po tem času izključena.

Pridobitev mariborskega gradu v javno last in njegovo restavracijo smemo po estetski in kulturni ter zgodovinski vrednosti šteti med največja kulturna dela ne samo mesta Maribora, ampak Jugoslavije sploh. In če upoštevamo pri tem, da je dalo mesto Maribor z restavracijskimi deli kruh tudi lepemu številu brezposelnih, je bilo to tudi veliko mariborsko socialno delo. Maribor je z rešitvijo gradu kot umetnostnega spomenika dokazal svoje kulturno in socialno stremljenje, ko je s pozitivnim delom prekinil tok preteklosti, ki ga je vodila v razvaline. Po svojem novem namenu pa je prevzel grad s Putnikom in muzejem nalogo, da v gospodarskem in znanstvenem ter kulturnem pogledu dviga Maribor in dostojno predstavlja kulturno miselnost, ki ga je pridobila in obnovila ter na mestu stanovske separiranosti preteklosti veže jugoslovenski Maribor v eni kulturni in narodni enotnosti.

F-i-K.

Veseloigra v treh dejanjih »Konto X«

K premieri v mariborskem gledališču na Štefanovo zvečer

Maribor, 22. decembra

Človek ne živi samo od kruha ... in tudi najbolj globokočuten gledališki obiskovalec si semtertja poželi nekakšne spremembe v repertoarju samih resnih uprizoritev. Burke, le za smeh, ne spadajo v gledališče — tudi ne v ta namen. Pač pa po vsebini zanimiva lahko tud malo napeta in po dražljivih razpletljajih stremeča in sicer dostojna veseloigra! Kakor je n. pr. tale pod čudno zvenečim naslovom

KONTO X

Pri nas v Sloveniji je ta vesela trodejanka še nepoznanka — razen če jo kdo videl na odrih velikih mest, med drugimi tud v Pragi kjer je dosegla častno število preko 100 predstav. Za tak obisk in uspeh pa se ima uprava največ zahvaliti nosilcu glavne vloge, slovečemu komiku **Vlasti Burianu, ki ga pozna tud. naše občinstvo iz filma »Lažni feldmaršal«.** In to znamenito vlogo si je v Mariboru naprtil Ljubljančanom dobro znani avtor vesele operete »Vse za šalo«, g. Danilo Gorinšek. Nastopa v vlogi Izidora Reisnagla, pisarn. vodje odvetnika doktorja Schillarja (Rado Nakrst), rešuje zaljubljenega šefa pred finančnim polomom in raznimi neprilikami zaradi prevelike zaljubljenosti v hčerko vdove generalice (Starčeva in Gorinškova). Na to premiero v Milana Kovačevi režiji smo tem bolj radovedni, ker je ta komad kot rečeno še nepoznan, še bolj pa, ker ga je Gorinšek v svoji priredbi še bolj »zabelil« z vložki lastnega humorja. Zanimivi vsebini je prmešana tudi precejšnja porcija — kriminalnega značaja, kar pa prihaja le v prid celoti te veseloigre »o ljubezn. in drugih nemodernih rečeh«.

Nacionalna misel in motociklizem

Lep razvoj motociklistične sekcije mariborskega Avtokluba

Maribor, 22. decembra

Znano je, da je Maribor poleg Ljubljane najmočnejši sportni center v Sloveniji. Žal je sportno življenje v Mariboru v zadnjih letih nekoliko popustilo, kar pa gre na rovaš dogodkov v svetu. Razen tega se morajo naši sportni klubi stalno boriti s finančnimi težkočami, ki jih n. pr. v drugih mestih v tako veliki meri ne občutijo. Posledica je, da v Mariboru letos nismo imeli toliko sportnih prireditev kakor lani. To velja zlasti za kolesarski in motociklistični sport, ki je bil še pred leti na visoki stopnji. Tako nismo imeli v letošnjem letu v Mariboru niti ene motociklistične prireditve, dasi jih je bilo lani še precej.

Toda sportu pripada v Mariboru in sploh ob naši severni meji še druga naloga: nacionalno vzgojna. V naših sportnih klubih je organizirana mladina, ki si pod izključnim vodstvom starejših sportnikov krepi telo in se usmerja v gotovo miselnost. Da ta naša miselnost ni vedno v skladu z našimi nacionalnimi interesi, smo opazili pri sportnih klubih, ki imajo povsem druge težnje in naloge kakor gojiti sport.

To lahko opažamo zlasti v kolesarskem in motociklističnem sportnem življenju ob severni meji. Znano je, da pripada kolesarstvu in motociklizmu v gotovih časih važna naloga, kar so nam dokazali dogodki na Poljskem. Nujna potreba nacionalizacije motociklističnega sporta ob naši severni meji je dovedla do tega, da so se vsi zavedni mariborski motociklisti združili v močno falango in sicer pod okriljem mariborske sekcije Avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije, ki je pred meseci ustanovila posebno motosekcijo. Vodstvo omenjene sekcije je prevzel znani in uspešni dirkač in sportni organizator podporočnik Aleksander Glebov, ki se mu je v kratkem času posrečilo, da je zbral lepo število zavednih motociklistov, tako da je motosekcija Avtomobilskega kluba v Mariboru ena najmočnejših sportnih organizacij v našem mestu. Z ustanovitvijo motosekcije pa se je spet pomnožilo število nacionalnih društev v našem mestu.

Motosekcija Avtomobilskega kluba ima svoj sedež v hotelu »Mariborski dvor«, kjer si je uredila lepe prijazne prostore, kjer je članom na razpolago razno čtivo, predvsem sportno. Motosekcija bo tudi ena prvih organizacij v naši državi, ki bo priredila razne tečaje za spoznanje eksplozivnih motorjev, cestno policijskih predpisov itd. Tečajev se bodo lahko udeležili vsi člani, ki bodo prejeli posebno diplomo. Motosekcija Avtomobilskega kluba pa nudi svojim članom tudi razne druge ugodnosti. Tako na primer dobi vsak član triptik za potovanje v Nemčijo ali Italijo in to brezplačno. V sedanjih težkih časih pa bo motosekcija skrbela tudi za to, da bodo njihovi člani preskrbljeni z benzinom. Zimski tečaji motosekcije se bodo pričeli meseca januarja in bodo predavali znani strokovnjaki. Vse informacije glede sprejema v motosekcijo Avtomobilskega kluba v Mariboru daje klubov podnačelnik odvetnik dr. Vlado Kukovec, Maribor, Aleksandrova cesta, tel. 27.16 ali pa dežurni odbornik, ki uraduje vsak ponedeljek in četrtek od 18. do 20. ure v klubskih prostorih hotela Mariborski dvor.

Upati je, da bo delovanje motosekcije Avtomobilskega kluba v procvit obnejnemu motociklističnemu klubu, pa tudi narodno obrambnemu delovanju, ki smo ga zlasti v sportnih vrstah doslej precej pogrešali.

Iz Gornje Radgone

— **Humano delo obmejnega Sokola.** Kljub težkim oviram, s katerimi se ima boriti obmejno Sokolsko društvo Gornja Radgona ravno v tem letu, ko gradi svoj dom, ni šlo v svojem programu preko tega, da se ne bi spomnilo svoje sokolske mladine ter ji priredilo primerne božičnice, kakršne ravno letos marsikateri otrok doma zaradi pomanjkanja ne bo mogel imeti. V veliki posebni sobi gostilne Jurša na Spodnjem grisu so v četrtek, popoldne članice prednjaškega zbora pripravile lepo okinčano božično drevo, pod drevescem pa gomilo paketov toplih zimskih oblačil in drugih potrebščin, s katerimi je bilo obdarovano 65 sokolske dece in naraščaja. Razdelitev darov se je ravnala po pridnosti obiska telovadbe med letom. Razen tega pa je bila vsa deca pogoščena še s čajem in drugimi božičnimi dobrotami. Društveni starosta br. Mavrič je pri tej priliki spregovoril sokolski mladini o pomenu letošnje božičnice, zlasti ob teh časih, ko divja izven meja naše lepe domovine Jugoslavije vojna vihra, kjer bode moralo mnogo otrok preživljati praznike ločeno od staršev v veliki bedi in pomanjkanju. Ob koncu svojega govora je pozval sokolsko mladež, da hodi tudi v bodoče redno k telovadbi ter goji vročo ljubezen do svoje domovine in jo čuva po oporoki blagopokojnega Viteškega kralja in velikega Sokola Aleksandra. Njegovemu govoru so sledile mladinske deklamacije in petje. Pohvalno je treba omeniti to leto podporno akcijo zlasti nekaterih tukajšnjih trgovcev, ki so podprli društvo s svojimi prispevki v taki meri, da razen prispevkov požrtvovalnega članstva društvena blagajna ni mnogo trpela. Vsem in vsakomur, ki je pripomogel do te lepe prireditve, zlasti vsem darovalcem, izreka sokolsko društvo zahvalo!

— **Napad.** V četrtek proti večeru se je vračal iz Cogetincev domov krojaški pomočnik Ernest Jančar iz Gornje Radgone. S seboj je nosil naložen nahrbtnik pijače za praznike. Ko je prispel iz Cogetincev po grabi navkreber proti Ivanjcem, koder vodi banovinska cesta po samotnem gozdu, so se nenadoma pojavili pred njim 3 neznani mladeniči v starosti nekaj nad 20 let ter sprva zahtevali, da jim odstopi nekaj pijače. Ker pa Jančar tej predrzni zahtevi neznancev ni hotel takoj ustreči, je pričel eden izmed njih vleči iz žepa majhno sekirico, česar se je Jančar seveda prestrašil. V zadnjem hipu je segel po majhni pištoli za strašilo psov, katero je nosil v svojo obrambo pri sebi, ter z isto večkrat ustrelil. Tega so se napadalci zbali in zbežali v temen gozd. Jančar pa se je podvizal v Ivanjce do avtobusa ter z istim nadaljeval potovanje do Gornje Radgone, da se tako izogne še eventualnemu neprijetnemu srečanju po samotni cesti od Ivanjcev do Gornje Radgone.

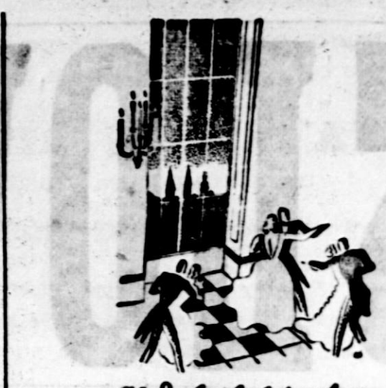

— **Sprememba posesti.** Od grofice Fünfkirchen, graščakinje v Gornji Radgoni je kupil stavbno parcelo med gradičem in trgovsko hišo Franc Korošec star., g. August Vezjak, šofer mariborskega avtobusa. Isti si namerava na tem mestu zgraditi veliko stanovanjsko hišo in avtogaražo.

Mariborske in okoliške novice

— **Zdravje več velja ko kup zlata!** Protituberkulozna liga v Mariboru kot prva pobornica ideje za pobijanje jetike v dravski banovini želi vsem hišnim posestnikom stanovanjskim najemnikom, hišnim upravljalcem in oskrbnikom prav vesele božične praznike! Pri tej priliki zagotavlja javnosti, da je akcija za zgradbo azila na splošno željo Mariborčanov prišla z mrtve točke. Realizacija ideje bo v doglednem času izvršena. Tega širokopotezno zasnovanega darila pod letošnjim božičnim drevescem pa so najbolj veseli najbednejši med bolnimi.

— **Protituberkulozni dinar** je v mesecu novembru 1939 dosegel vsoto 534.664.50 dinarjev, ki je namenjen zgradbi oziroma nakupu doma za jetične bolnike v Mariboru. Izven stanovanjske akcije je daroval g. Rossner 300 din. Vsem iskrena hvala.

— **Božičnica pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu** z obdaritvijo vseh otrok je bila minulo nedeljo. 35 vrlih skavtov I. realne gimnazije je prineslo za obdaritev polne nahrbtnike blaga, obleke, perila, čevljev in raznih šolskih potrebščin, kar so nabrali ali skavti sami ali pa v ta namen darovali starši učencev in učenk. Vse priznanje pa gre tekstilni industriji Marka Rosnerja, ki je poklonila za obleke in perilo 100 m blaga. Nabrana gotovina se je porabila za nakup čevljev. PRK I. realni gimnaziji se iskreno zahvaljuje vsem, ki so prispevali za obilno obdaritev in tako pripravili revnim šolarjem obilo božičnega veselja.

ztGztztz rihZpčl qsv zŠhč..k e n d m

— **Lepa božičnica.** Vodstvo tovarne »Jugotekstil« je ponovno dokazalo, da mu je dobrobit delavstva pri srcu. Tudi letos je kljub težkim časom, s katerim se mora borti kakor ostala tekstilna industrija, priredilo svojemu delavstvu lepo božičnico. V prostorih tovarne, ki so bili okrašeni z božičnim drevesom, so se zbrali delavci z vsem obratnim in pisarniškim osebjem. Po nagovoru vodstva je bil vsak delavec obdarovan z denarnim prispevkom in vsejo količino izbranih jedil za božično mizo. V tovarni je najlepša sloga med delavstvom in vodstvom, katero je ob vsaki priliki izkazalo razumevanje in skrb za socialne potrebe svojega delavstva. Uspehi složnega dela gotovo tudi v bodoče ne bodo izostali.

— **Žeparska naloga.** Na Vodnikovem trgu je doslej še nezasledeni zlikovec izmaknil zasebnici Slavki Lebaričevi z Aleksandrove ceste denarnico, v kateri je bilo okoli 70 din gotovine. Žepar je v Strossmajerjevi ulici izgnila denarnica z okoli 50 din gotovine. Za drznimi žepar ji poizveduje policija.

— **Razne vesti.** V ulici kneza Koclja je neki osebni avto podrl 24letnega trgovskega pomočnika Antona Grebenca, ki se je peljal na kolesu. Grebenc je obležal s poškodbami na rokah in glavi, razen tega je kolo popolnoma razbito. Slična prometna nezgoda se je pripetila na Meljski cesti, kjer je neki motociklist podrl 17letno Marto Habjaničevo, ki je pri padcu dobila poškodbe na nogah. V Zgornji Kungoti je padel s kolesa 37letni posestnik Matevž Jeglič, ki si je pri padcu zlomil levico. Jeglič se zdravi v bolnici. Drzni zlikovci so vlomili v stanovanje posestnika Franca Ferlinca v Selnici ob Dravi. Potem, ko so prebrskali vse stanovanje so ukradli razno perilo, obleke, čevlje in druge predmete v skupni vrednosti okoli 1200 din. S plenom so izginili brez sledu.

— **Nočno lekarniško službo** imata od danes naprej Mlinarikova mestna lekarna pri Orlu na Glavnem trgu 12, tel. 25-85, in Remsova lekarna pri Sv. Roku na vogalu Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

— **Sportne novice.** Znani jugoslov. smučarski prvak Franc Pribovšek iz Ljubljane bo vodil po naročilu Jugoslov. zimskosportne zveze smuški tečaj v Ribnici na Pohorju in sicer za skakače in tekače. Ob tej priliki bo otvorjena tudi nova smuška skakalnica v Ribnici, ki jo je zgradil mariborski zimskosportni podsavez. Tekači imajo priliko za trening v okolici Ribnice tudi v alpskih disciplinah.

— **Mestno kopališče bo za božične praznike zaprto.**

— **Smrt vzornega vzgojitelja.** V Tyrševi ulici je umrl upokojeni šolski upravitelj g. Vekoslav From. Pokojni je bil agilen nacionalni delavec ob meji. Za svoje velike zasluge je bil odlikovan z redom sv. Save V. stopnje. Plemenitemu rajnkemu svetal spomin!

— **Božičnico priredi najrevnejši deci pravoslavno bratstvo sv. Cirila in Metoda v Mariboru.** Deca bo deležna obleke in obutve in raznih sladkarij. Božično obdarovanje bo v nedeljo 24. t. m. ob 3. popoldne v dvorani hotela »Mariborski dvor« na Kralja Petra trgu. Na sporedu so deklamacije, godbene točke itd. Po obdaritvi dece je tudi družabni večer.

— **Poklicni gasilci v Mariboru.** Pododbor za gasilsko službo odbora za pasivno obrambo mesta predlaga mestnemu svetu mariborskemu imenovanje poklicnih gasilcev. Mestni svet mariborski bo sklepal o tej zadevi na svoji seji, ki bo 29. decembra t. l. s pričetkom ob 18. uri v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu je tudi poročilo predsedstva, nadalje poročila odsekov, volitev disciplinskega odseka za leto 1940, volitev gradbenega odbora za leto 1940 in končno tekoče zadeve Mestnih podjetij.

— **Božične pozdrave** pošiljajo Slovenci, vojaški obvezniki, ki služijo pri konjeniškem topništvu v Varaždinu vsem rojakom in prijateljem: Viktor Smuk, podnarednik, Maribor, Henrik Libenšek iz Krškega-Vidma ter Ignacij Pucelj iz Martinje vasi pri Mokronogu, oba kaplarja, nadalje Anton Pernek in Jože Emeršič iz Ptuja, Jože Smodič iz Vrhovca, Ciril Božičnik iz Velikega Kamna, Rudolf Butolen iz Žetal, Jože Žveglič iz Blance, Janez Koren iz Slivnice, Oblak Pavle iz Žirovskega vrha, Janez Dolene iz Poljan, Karol Osredkar iz Zaloga, Jožef Potokar iz Lenišča, Janez Jenko iz Škofje Loke, Anton Kosi iz Male Nedelje, Franc Zajšek iz Podlehnika, Ignac Žirovnik iz Sv. Vida, Anton Puklavec iz Križevcev, Ladislav Grobelšek iz Majšperka, nadalje kaplarja Franjo Bradan iz Šiške in Roman Rozin iz Sv. Lenarta v Slov. goricah.

— **Jubileja.** Notarjeva soproga ga. Anica Ašičeva praznuje 50-letnico rojstva. Vsa je še v mladostni svežini. Slavljenka je agilna odbornica pri tukajšnjem ženskem društvu, njeno dobro in plemenito srce pa je posvečeno vsem, ki so potrebni pomoči in dobre besede. Neutrudna je njena agilnost. Te dni pa obhaja svojo 60-letnico njen soprog notar g. Ivan Ašič, ki uživa v vseh mariborskih krogih veliko priljubljenost in spoštovanje. Vse dni svojega življenja je bil notar g. Ašič vzgleden borec za nacionalne ideale zelo živahno se je udejstvoval tudi na polju glasbe. Slavljencema želimo, da bi še več desetletij v vzornem sožitju lahko žrtvovala svoje odlične sposobnosti in vzgledno nesebičnost službi vzvišenih nacionalnih in človekoljubnih idealov.

— **Zdravniško dežurno službo** za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičenim svojcem vršijo za božične praznike sledeči zdravniki: v nedeljo 24. decembra g. dr. Pogrujc Stanko, Maribor, Tyrševa ulica 14/I, v ponedeljek dne 25. decembra g. dr. Ivan Turin, Maribor, Linhartova ulica 12 in v torek, dne 26. decembra g. dr. Alfonz Wankmüller, Maribor, Frančiškanska ulica 8/III.

— **Gibanje stanovanjskih najemnikov.** Mariborski stanovanjski najemniki so započeli velikopotezno akcijo za gradnjo stanovanjskih hiš. V ta namen je bila ustanovljena posebna zadruga, katere namen je, izpeljati to akcijo. Sedaj se je gibanje stanovanjskih najemnikov razširilo tudi na Tezno, kjer bo jutri v soboto ob 19. sestanek stavbne zadruge »Naš dom«. Teznčani so pokazali mnogo smisla za gradnjo lastnega doma in se bodo nedvomno prav radi odzvali temu gibanju stanovanjskih najemnikov.

— **Brezobzirnost.** Prejeli smo prošnjo za objavo: »Ubogi pasanije, ki moramo vsak dan preko mostu, ki je ves v blatu in mlakužah. Avtobusi in avtomobili drvijo mimo s polno naglico, na uboge pasante pa brizga blato z vseh strani. Mislimo, da bi lahko mestna občina poskrbela za to, da se očistijo in odstranijo mlakuže na državnem mostu.«

— **Avto v brzojavni drog.** Na banovinski cesti pri Žikarcah v Slovenskih goricah je priletel tovorni avto g. Cirila Kampla iz Maribora v brzojavni drog ter ga podrl. Sreča v nesreči je, da ni bil nihče poškodovan. Zadeva bo imela svoje odmeve pred sodniki.

Mariborsko gledališče

Nedelja 24. dec.: Zaprto.

Ponedeljek, 25. dec., ob 15. uri: »Via Mala«. Znižane cene. Ob 20. uri: »Zaroka na Jadranu«. Premiera. Izven.

Torek, 26. dec., ob 15. uri: »Prodana nevesta«. Znižane cene. Ob 20. uri: »Konto X«. Premiera. Izven.

*

Zasedba v Rasbergerjevi operети »Zaroka na Jadranu«. Nastopi v celem 20 oseb (razen zbora). Od teh v glavnih vlogah: Igličeva kot gledališka igralka Jasna Bernikova; Lubejeva kot Zlata (subreta pariške operete); Savinova kot igralka; Kovič P. kot gledališki ravnatelj; Kovičeva kot njegova žena Genovefa Videnič; Manočevski kot trgovec Petrič iz Splita; Kamušič kot Amerikanec Fredy Fox; Verdonik kot igralec Dušan Grudnik; Blaž kot igralec Tine Zajc; Crnobori kot natakar Jaka. V ostalih vlogah: Grom kot kapetan Jadrič; Košuta kot hotelir; Starčeva kot njegova hči Marica; Malec, štendeker in Turk kot novinarji.

Božični prazniki v mariborskem gledališču. Na božični dan popoldne se ponovi s posebnim ozirom na okoličane zelo uspela švicarska drama »Via Mala« ob znižanih cenah, zvečer pa je krstna predstava Rasbergerjeve vesele operete »Zaroka na Jadranu«. Na štefanovo popoldne nastopi zopet okoličanom na ljubo »Prodana nevesta«, tudi ob znižanih cenah, zvečer pa bo premiera veseloigre »Konto X«.